

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemski nedelje in praznike. — inserati do 80 petit vrvst à Din 2, do 100 vrvst à Din 2.50, od 100 do 300 vrvst à Din 3, večji inserati petit vrvst à Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej: — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vracajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO

LJUBLJANA, Knaflijeva ulica štev. 5

Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10351.

Nemci potopili sudijo tretjo največjo ladjo

Na poti iz mehiške luke je opazil prekomornik »Columbus« kakih 400 milij vzhodno od New Yorka angloško vojno ladjo, ki je prezala nanj, nakar je vele kapitan začgati prekomornik, ki je gorel do davi, potem pa se je potopil — Posadka in potniki večinoma rešeni

New York, 20. dec. s. (Associated Press) Nemška trgovinska mornarica je izgubila včeraj tretjo svojo največjo ladjo. Posadka 32.500 tonskega potniškega parnika »Columbus« je svojo ladjo začgal, ko je opazila v daljavi angloško vojno ladjo, ki je hotela parnik zajeti. Drogde se je približno 400 milij severno od Bermudskega otoka ter 440 milij vzhodno od New Yorka. Na kraj potopitev je dosegla ameriška križarka »Tuscalosa«, ki je resila 579 preživeličan posadke in potnikov, med njimi 9 čensk. Dve člani posadke so po pregrajo. Posadka »Columbusa« in potniki so se vkrile v rešilne čolne, preden je bila ladja začgana.

Ameriška križarka je s posadko in potniki s »Columbusa« sedaj na poti v New York, kamor doseže danes okrog poldne.

Tajnik predsednika Roosevelt Early je izjavil sinoč, da bo dovoljeno nemškim mornarjem v Zedinjenih državah najbržje blvanje 60 dni. Če pa se izkaže, da so delovali v kaki vojažki pomorski akciji, kot kakršno je mogeče tolmačiti nežig ladje, bodo za časa vele ostali v Zedinjenih državah internirani.

Po zadnjih poročilih je »Columbus« gorel do jutra, zlutoraj pa se je potopil.

Ladja »Columbus« se je v začetku vojne zatekla v mehiški pristanišči Vera Cruz in keder je odšla preteški četrtek. Plutala je v ameriških territorialnih voda, kjer so se spremvali ameriški ladji. Potem se je podala na odprtje morje z namenom, da se vrne v Nemčijo. Po podatkih nemškega poslanstva v Mehiki je imela ladja na krovu pri odhodu iz Vera Cruza skupno 630 oseb.

Washington, 20. dec. i. Minuli četrtek

je »Columbus« vkrcaj okrog 20.000 sodov petroleja in vzel na krov tudi za 40 dni hrane in živil ter neopazeno odpelj iz pristanišča Vera Cruz. Ladja je bila naznana v Oslo.

Ob begu nemškega veleparnika so bile angleške bojne enote seveda obvezene in v Atlantiku je kriziralo več angleških vojnih ladij, ki so bile budno na preži. Včeraj je neka angleška križarka na odprtju morja kakih 300 milij od obale Virg nje opazila parnik, ki je plul s polno paro. Ko je kapitan »Columbusa« uvidel, da je vsak beg nemogoč, je ukazal, naj ladjo začga. Tačko nato je bil parnik v plamenih.

Washington, 20. dec. s. (Havas) Prekomornik »Columbus« se je potopil 300 milij severno od Capa Henry Izven ameriške neutralnosti cone. Po uradnih podatkih je bila angleška vojna ladja sicer v bližini, vendar potopitev ni bila povzročena s pomorsko bitko.

New York, 20. dec. s. (Associated Press) Nemška petrolijska ladja »Araucia« (4300 ton) se je zatekla v ameriško pristanišče Everglades na polotoku Floridi. Javila je, da je zasedovala angleška vojna ladja, ki je hotela zajeti ter je tek ob meji ameriških teritorialnih voda izstrelila proti njej svarilni strel. Ista angleška vojna ladja je sedaj zasidrana nekaj nad 3 milje od obale Izven meje teritorialnih voda. Predsednik Roosevelt je bil v dogodku informiran ter je odredil preiskavo.

London, 20. dec. s. (Reuter) Od izbruhu vojne daje so Nemci sedaj skupno s prekomornikom »Columbus« potopili že 23 trgovinskih ladij s skupno 140.000 tonami. Tu ni všeč vojna ladja, oklopica »Admiral Graf Spee«.

New York, 20. dec. s. (Havas) Prekomornik »Columbus« potopili že 23 trgovinskih ladij s skupno 140.000 tonami. Tu ni všeč vojna ladja, oklopica »Admiral Graf Spee«.

»Columbus« je bil last Norddeutscher Lloyd. Parnik je bil zgrajen leta 1922, in obsegal približno 33.000 brutto registrskih ton. Njegova dolžina je znašala 236,2 m, širok pa je bil 25,3 m. globina pa 16,5 m. Parnik je bil razkošno opremljen, na njem so bili elegantri družabni prostori, jedilnice, kadilnice in damski saloni, bar, knjižnice, televadnice in bazen na krovu. Parnik je lahko sprejel nad 2000 potnikov. Vozil je večinoma na progah med Nemčijo in Ameriko.

Dve nemški podmornici potopljeni Tretji uspeh francoskega rušilca »Sirocco«

Pariz, 20. dec. i. (Havas) Francoski rušilci »Sirocco« je včeraj potopili neko nemško podmornico. To je že tretji uspeh istega rušilca, ki je nedavno v enem tednu potopil še dve drugi nemški podmornici.

Posadka »Admirala Grafa Spee« internirana v Buenos Airesu

London, 20. dec. s. (Reuter) Argentinški predsednik Ortiz je podpisal dekret o internaciji 1029 oficirjev in mornarjev z nemško oklopnicijo »Admiral Graf Spee«. Interniranec bodo dovoljene gojove olajšave. Tako se bodo smeli oficerji svobodno gibati v Buenos Airesu pod častno besedo, da so pobegnili. Siroška internacija bo placača nemška vlada.

New York, 20. dec. s. (New York Times) poročajo iz Montevidea, da je bila nemška oklopica »Admiral Graf Spee« prisiljena odpelj iz Montevidea zato, ker

Za nadzorstvo ameriške neutralne cone

New York, 20. dec. s. (United Press) Iz ameriške vojne luke San Diego v Kaliforniji sporočajo, da je admiralitet Zedinjenih držav ustreljal v vojno službo 12 ameriških rušilcev, ki so bili vezni iz aktivne službe leta 1922. Ti ameriški rušilci bodo uvrščeni kot kontrolne ladje za nadzorstvo 400 milij širokega neutralnostnega pasu ob ameriških obalah, kakor je bilo sklenjeno na konferenci v Panami.

SVOJE BOMO VSI BRANILI
Na banketu po odprtiju spomenika kralju Aleksandru I. v Nišu je govoril tudi minister dr. Torbar, ki je kazal:

Vsi veste, da so tako Srbi kakor Hrvati imeli pred več stoletji močno in veliko državo. Zaradi naše nerazboritosti smo postali žrtve tujih spletk v naših sovražnikov. Izgubili smo svobodo, toda zahvaljujemo začetki celokupnega našega naroda, ki je v svojem bistvu zdrav, odporen, slozen in junaške krv, smo zopet prišli do svobode z najtejnimi žrtvami. Naš narod je bil vedno toliko odločen in moder, da je znal braniti svoje in to znal tudi danes. Naj ve vsak na severu ali na jugu, na vzhodu ali na zapadu, da smo rodoljubni in silni in da nastopamo kot enota.

Na shodu HSS v Rumi pa je govoril minister dr. Smoljan, ki je med drugimi izjavil:

Cast, v katerih živimo, so zelo težki. V vojni je 750 milijonov ljudi. Kar se tče nas, mi ne zahtevamo od nikogar niti, svoje pa bomo vsi složno branili, kajti kdor ni zmožen braniti svoje domovine, ta ni velen, da prebiva v njem.

NI SVOBODE BREZ REDA
Ob prililk demonestracij v Zagrebu, na Sušaku in v Splitu, ki so jih organizirali komunisti, piše »Hrvatski dnevnik«: Hrvatska javnost je vedela, da teh demonstracij niso uprizorili oni, ki jim je za red, temveč oni, ki delajo na tem, da se umeti to, kar imamo. Kolovodje teh nerodov vedo, da nimajo zaslombe med hrvatskimi kmeti, zato so skušali dobiti podporo v delavskih sklojih. Spoznali smo jih po njih delih. — Sredi Zagreba so vplili: do Hrvatska! Na Sušaku pa so vzklikali: živo Stalin!

Na kongresu pomorskiakov v Splitu je opozoril podpredsednik HSS inž. Košutić na kukavice gnezda po raznih kraljih, ter je odločno izjavil, da bo znači hrvatski narod obravnavati s temi gnezdi. Nadalje je pozabil, da bodo oni, ki so v zablodi, pozvani s prijaznimi besedami k zavesti, z onimi pa, ki hočejo rihariti v kalnem, bo znači narod obračunati prav tako kakor z njihovimi markstetničnimi izmišljotvami in tujimi ideali. Na Hrvatskem je dovolj svobode za vsakega, toda vsak mora vedeti, da ni svobode brez reda. Oni, ki misljijo, da bodo mogli nadaljevati s svojim raznoravnim poslom, bodo deležni tudi vseh posledic zakona.

**SOCIALNI DAVEK
NA HRVATSKEM**
Načelnik socialnega oddelka v Zagrebu je prosil dr. Matka, naj bi posredoval pri ministrstvu socialne politike, da bi ministrstvo izplačalo svet letni prispevek za zimske pomoči od 100.000 na 500.000 dinarijev za brezposelne delavce v Zagrebu. Poleg tega nameravajo uvesti za vso hrvatsko hanovino socialni davek, s čimer dohodki bi dobili dole brezposelni intelektualci in revni delavci.

Snežne razmere
Uradno poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSS in SPD

20. XII. 1939

Rateče-Planica 870 m: —1, delno oblačno, mirno, 44 cm snega, pršič, skakalnica uporabna,

Planica-Slatina (Dom Ilirija) 950 m: 0, delno oblačno, mirno, 60 cm snega, pršič,

Planica-Tamar 1108 m: —2, delno oblačne, mirno, 70 cm snega, pršič,

Peč-Petelinjek 1440 m: —2, delno oblačno, mirno, 80 cm snega, pršič,

Bled 501 m: —2, delno oblačno, mirno, 27 cm snega, južen,

Pokljuka 1300 m: —2, oblačno, mirno, 38 cm snega, južen,

Mojstrana 650 m: —1, delno oblačno, mirno, 42 cm snega,

Bohinj-Sv. Janez 530 m: 0, delno oblačno, 60 cm snega, pršič,

Bohinj-Zlatorog 530 m: —1, delno oblačno, 60 cm snega, pršič,

Dom na Komni 1520 m: —3, jasno, 70 cm pršiča na 80 podlage,

Dom na Krvavcu 1700 m: —4, delno oblačno, 70 cm snega, pršič,

Velika planina 1558 m: —4, delno oblačno, 75 cm snega, pršič,

Jezersko 890 m: —5, delno oblačno, mirno, 25 cm pršiča na 15 podlage,

Poževo 620 m: —2, delno oblačno, 15 cm snega, južen,

Blok 900 m: —1, barometer pada, vetrono, 25 cm snega, osrjen.

19. XII. 1939

Kurešček 833 m: —4, megleno, 20 cm snega, pršič.

All sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?

Silen sovjetski naval na finskih bojiščih

Rezultat velikega boja bo odvisen od hitrega nastopa novih finskih rezerv v raznih odsekih fronte — Bombardiranje Mannerheimove črte — Finci se hrabro branijo na severu in na jugu

London, 20. dec. e. Službeni krogi so obvesteni iz Helsinkov, da računa finski generalni štab s sovjetsko ofenzivo včeraj obsegata na Mannerheimovo črto. Po vsem sodeč so bile elte čete moskovske garnizije okrog 200.000 mož poslane na ta odsek.

Helsinki, 20. dec. s. (Reuter) Sovjetska vojska je včeraj neprestano z artilerijsko bombardirala utrdbe Mannerheimove linije na Karelijski zemeljski ozini. Finci pa so Finci pri Tolvajärvi celo odvzeli zastavili. Severno od Ladosega jezera pa so Finci pri Tolvajärvi celo odvzeli sramljeno.

Helsinki, 20. dec. s. (Havas) Po privatenih poročilih so bili včeraj na Karelijski zemeljski ozini najmočnejši sovjetski napadi. Neka ugledna finska osebnost je izjavila, da so imeli sovjetski vojaški poseljenci očitljivo namen da izroči Stalinu za jutrišnji rojstni dan Finsko v dan. Ta namen pa se ne bo posredil. Bombardiranje mesta Kibistö in otokov v Finskem zalivu s strani sovjetske mornarice je brezpomembno, ker so vsa ta mesta že davno evakuirana.

Helsinki, 20. decembra. AA (Havas) Še zmeren so vrše srditi boji na skrajnem severu Laponske. Sovjetske čete so imele hude izgube, ker so Finci zelo skrbno pravili svoj obrambni sistem. Sprito znamenje so premoti sovjetskih čet so se finski oddeki umaknili na severni del Mannerheimove črte. Glavno mesto Laponske Rovaniemi je sedež vrhovnega poseljstva generala Vileniusa. Zdaj se, da se bo moralio iz tega mesta preseliti poseljstvo, ker prodirajo sovjetski tudi s severa in vzhoda. Kljub temu mislijo, da bodo finske čete vendarle mogle ustaviti prodiranje sovjetskih čet, ker razpolagajo z znamenimi rezervami v tem odseku. Taktika sovjetskega poseljstva sestoji v tem, da bi z napadi v raznih odsekih demoralizirali finsko poseljstvo in tako omiljati hitrost finskih taktičnih manevrov. Rezultat tega velikega boja bo odvisen od rezerv, s katerimi Finci razpolagajo. Kajti samo tedaj, če bodo Finci mogli vrči brez odloga v razne odseke fronte nove rezerve, se jim bo posredilo ustaviti sovjetsko prodiranje.

Helsinki, 20. dec. s. (Reuter) Na Daljnem severu so sovjetske čete zasedle sedaj ves ozki košček ozemlja med Norveško in sovjetsko Rusijo. Glavni stan sovjetske vojske je nameščen v rudniškem mestu Salmijsaari v bližini norveške meje.

Letalski bitki

Helsinki, 20. dec. s. (Havas) Po zasebnih poročilih so Finci včeraj sestrelili 10 sovjetskih letal. Predvčerajšnjim so bila sestreljena po uradnih podatkih najmanj 4 sovjetska letala. Verjetno je, da jih je bilo

Potopitev sovjetske oklopnice?

Helsinki, 20. dec. AA (Havas) Ceprav se še zmeren široj glasovi, da je neka finska obrežna baterija pot-pila sovjetsko oklopno »Oktjabrska revolucija«, v finskih uradnih krogih te vesti ne potrjujejo. Finska cenzura jo je pustila samo kot nepotrjeno informacijo. V pojasnju pravijo, da se Finci morali uporabiti veliko lokavost, da so to oklopno primili čim bližje k obali, nato jo pa obsuli s topniškim ognjem in jo potopili.

Moskva v

Naša trgovina z Madžarsko

Pomembna izjava madžarskega trgov. ministra

Budimpešta, 20. dec. e. Trgovinski minister dr. Josip Varga je podal o trgovinskih odnosaščih med Madžarsko in Jugoslavijo dopisniku beograjske »Politike« dalo izjavo, v kateri pravi med drugim:

Nedavno smo zaključili značilna trgovinska pogajanja z Italijo. Poleg Italije pa smo posvečali veliko pozornost gojiti v poglibitvi političnih in gospodarskih zvez s kraljevino Jugoslavijo. Zaradi tega z zanimanjem prisluhujem bližnjega trgovinske pogajanja med obema državama. Upam, da bom v teku pogajanj skleniti z Jugoslavijo tak trgovinski in politični sporazum, ki bo najbrž razširil okvir doseganega sporazuma in omogočil med obema državama znatno večjo izmeno blaga, kakor dosedaj.

Jugoslavija bo v večji meri dobavljala važne industrijske sirovine in sicer les, surove kože, natron in amonijakovo sodo, zlasti pa bakrene, svincene, cinkove in zleževne rude. Madžarska težka industrija pa se bo lahko v povečani meri udeleževala dobav jugoslovenskih potrebišč, pri čemer bodo zlasti prišle v poštev tamošnje javne nabave. Obojestranska izmena blaga, ki je pred nekaj leti znašala okrog

100 milijonov pengov na leto, se je v zadnjih treh letih zmanjšala na okrog 30 do 40 milijonov pengov.

Trdno sem prepričan, je zaključil minister svojo izjavo, da je občutek vzajemnega gospodarskega sodelovanja in gojitev tega občutka najvažnejše za trdno podlago političnega sodelovanja med obema sedanjima državama, kar je tudi najsigurnejše poroštvo za mir na jugovzhodu Evrope.

Budimpešta, 20. dec. e. Madžarska delegata Konstantin Takac in Štefan Kóseri, ki sta se del časa mudila v Beogradu v svrhu sklenite nove trgovinske pogodbe med Madžarsko in Jugoslavijo, sta se vrnila v Budimpešto. Predložila sta jugoslovenski vlad konkretni predlogi, ki jih sedaj v Beogradu proučujejo. Po ugotovitvah, ki bodo napravljene v tem pogledu v Beogradu, pa bo madžarsko-jugoslovenska trgovinska pogodba, ki poteka 31. decembra letos, podaljšana do 31. marca 1940. Mesec februarja 1940 bo odpotoval v Beograd nova madžarska delegacija, da zaključi novo trgovinsko pogodbo.

Proglas poljske vlade

Poljska ostane zvesta zaveznikom med vojno in po vojni

Pariz, 20. dec. s. (Havas) Poljska vlada je včeraj izdala proklamacijo na poljski narod. V tej označuje kot svoj glavnih ciljov osvoboditev poljskega ozemlja od sovražne okupacije in določitev takih novih mej Poljske, ki bodo jamicelj trajno varnost tako poljski državi, kakor tudi vsej Evropi. Drugo garancijo za tako varnost vidi poljska vlada v ustavnovitvi bloka solidarnosti in političnega sodelovanja med vsemi slovanskimi državami med Baltikom, Črnim morjem in Jadranskom. Invazijo poljskega ozemlja je, kakor pravi poljska vlada, povzročila predvsem nedostin ravno slovenskih držav na vzhodu Evrope.

Poljska je v vsakem pogledu zvesta zaveznikom ter voljna, da sodeluje z njimi

v vseh pogledih. Soglasje z Anglijo in Francijo ne obstoji samo glede vojne same, temveč tudi glede ciljev vojne in osnov za bojnico mit. Poljskemu narodu samemu bo po vojni prepuščeno, da odloča o obliki notranjopolitične strukture države. Vlado bo samo izvedla voljo naroda. Bodocja poljska država pa mora biti vsekakor osnovana na krščanskih in demokratskih principih. Garantira naj nacionalno in kulturno svobodo narodnini manjšinam, ki so ostale poljskemu narodu zveste v času napada in v borbi za svobodo. Vlada je odločena, da z vsemi sredstvi prepreči, da bi se povrnile okolišnice, ki so dovedle do nedavne katastrofe poljske države.

Prvi vojni božič v Angliji

Večina vojakov bo dobila kratke dopust — Chamberlainova božična voščila vojakom na fronti

London, 20. dec. AA. (Reuter) Anglija se pripravlja na prvi božič v sedanji vojni. Tisoči rodbin, ločenih zaradi evakuacije ali obrambne službe, pričakujejo, da se za božič vsaj začasno sestanejo. Zelezniška uprava je pripravila v ta namen posebne vlake, toda priporočila je prebilastvu, naj te vlake uporabila samo podnevi, ker se morajo ponoviti izvajati predpisni o zatemnitvi. V nekaj dneh bo stavljen v promet okoli 1500 posebnih vlakov. Večina vojakov, ki so v Angliji, bo dobila za božič kratke dopust, edino moštvo protiletalskih baterij in balonskih straž bo moral ostati tudi čez božične praznike v službi. Trgovine so kakor navadno v tem času polne kupecov. Vojaki v operativnih edinicah lahko za časa božičnih praznikov

dobjijo toliko bencina, kolikor ga rabijo za obisk svojih domačinov in prijetjev. London, 20. dec. AA. Chamberlain se je po obisku na zapadnem bojišču in po seji vrhovnega vojnega sveta v Parizu vrnil sиноči v London. Chamberlain je imel po radu govor angleškim četarjem ter je dejal: Z ozirom na kratki čas, odkar so naše čete v Franciji ter z ozirom na vremenske razmere sem naravnost navdušen nad napredkom, ki so ga pokazale. Vrhovnemu poveljniku sem lahko samo čestitam k odličnem odnosaščem med angleškimi vojaki in francoskimi prebilastvom. Vsak Francoz, s katerim sem govoril, je potrdil odlično obnašanje angleških čet. Chamberlain je slednji že zelo vsem vojakom na bojišču božične praznike in novo leto.

Aretacie v Pragi

Praga, 20. dec. e. Zadnje dni je policija aretirala okrog 50 Cehov, večinoma članov rusko-češkega društva, ki je v bivši češkoslovaški republiki deloval za poglovebit odnosov med CSR in Sovjetsko unijo. Med aretiranci je tudi 10 višjih oficirjev češke vojske, ki je pripadajo neki vohunski organizaciji, ki je bila že v avgustu tega leta razkrita. Glavni krivci so bili aretirani že pred nekaj meseci.

Morilec nemškega konzularnega uradnika

Toronto, 20. dec. e. Policija javlja, da je bil v Toronto aretiran bokšar Henrik Has v zvezi z umorom nemškega konzularnega

uradnika dr. Waltherja Engelberga. Has je svoj zločin priznal. Kakor znano, je bil Walther Engelberg 7. decembra umorjen v svojem stanovanju v New Jersey.

Angleški izvoz

London, 20. dec. s. (Reuter) Angleški izvoz v novembru se je povečal napram oktobru za 32 milijonov funtov po vrednosti ter je znašal 47 milijonov funtov (5 in pol milijona funtov manj nego v istem mesecu lanskoga leta). Uvoz se je v istem času povečal za 22 milijonov funtov vrednosti napram oktobru ter je znašal 84 milijonov funtov (6 milijonov funtov več nego v lanskem letu). Izvoz industrijskih izdelkov v novembri je znašal 10 milijonov funtov.

Božični prazniki na planinah

Kam se lahko napotijo tisti, ki hočejo preživeti najlepše praznike v naročju zimske narave

Ljubljana, 20. decembra Bližajo se božični dnevi, dnevi veselja, pričakovanja v svetlobe. Edinstveni so ti dnevi v planinah, daleč proč od hrupnega mestnega življencev. V soboto bomo pohiteli na vse strani iz Ljubljane ter si poiskali najprijetnejše koticke za praznike.

Proti Bohinju je najprikladnejša zveza z vlakom ob 11.43 iz Ljubljane, prihod v Bohinjsko Bistriško ob 14.59 uri. Po prihodu takoj smuci na noge in smuk po okoliskih pohodnih državah, nato pa proti »Zlatorogu«, kjer bo prvi počitek v udobnih posteljah in prijetnih kmečkih sobah tega zavetja. Drugi dan v nedeljo zjutraj pri prvem svetu bodo nosači nared za odhod na Komno, kjer je rao smučarjev. Vzpon traja tri ure, trud je bogato poplačan s smukom na prostranih smučiščih Komne. Oskrovana bo tudi koča pri Triglavskih jezerih od sobote, dne 23. decembra do vključno 8. januarja 1940. Kdor je namenjen v edinstveno dolino Triglavskih jezer, ki ima tudi pozimi svoje čare in Komni enaka smučišča, bc v zgodnih popoldanskih urah nadaljeval svojo pot ter krenil proti Zajezerski koči, kjer bo lahko prebil božični večer v prijetni in domači družbi planincev. Kdor še ni bil na božični večer v planinah, naj preziv enkrat edinstveno razpoloženje tega praznika v planinah kočah. Ves pondeljek in torek ostanata na razpolago za najrazličnejše smučarske podvige in spuste tako, da se v torek zvečer vsakdo vrne nazaj v Ljubljano zadoljven in poln novih moči na vsekdanje delo. Oni, ki imajo božične počitnice, pa se seveda ne bodo še v tem letu ločili od zimskih planinske prirode ter bodo na belih poljanah pričakali Silvestra.

Planinci-smučarji, ki se bodo v soboto bili od svojih tovarisev na Jesenicah ter

kreñili z vlakom proti Kranjski gori, imajo dovolj časa, da še tega dne dosegajo v zgodičnih večernih urah v Erjavčeve koči na Vršiču, kjer imajo v domu prijetno zavetje, okolici pa najlepše smučišča za zetnike in izvežbanje smučarjev.

Vse enostavnejši in z manjšimi stroški je zvezan poest Kamniških planin. Zvezni proti Kamniku so ugodne; smučar-planinari si izberu avtobus ali vlak, kakor mu bolj prira. Proti Cerknici vozi avtobus v soboto ob 12. uri ali v nedeljo ob 7. uri zjutraj. člani SPD imajo 30% popust od normalne vozne cene, ako posetijo Dom na Kravcu, ki stoji sredi prostranega smučišča in nudi razen ugodne smuke še edinstveni razgled na vso Gorenjsko. Ob topici kmečki peti v Domu, naide vsakdo prijeten oddih po smučanju. Velika Planina je znana po svojih obsežnih snežnih poljanah. Po prihodu vlaka v Kamnik vozi avto do Stabovica, od koder je najprikladnejši vstop mimo Sv. Primoža do koče na Veliki Planini, kjer je preskrbljeno za prvočasno obisk vitezov.

Primeren kraj in pohteti do planinske postojanke, kjer čaka razvedreli in podteči, smuka v bližini in daljini okolici. Kdor želi podrobnejši podatkov o planinskih kočah, smučarskih isletih in sosednjih razmerah, naj vpraša v društveni planinski SPD, Ljubljana, Aleksandrova 4, telef. 40-56.

Živilski trg pred prazniki

Ljubljana, 20. decembra

Budimpešta, 20. dec. e. Trgovinski minister dr. Josip Varga je podal o trgovinskih odnosaščih med Madžarsko in Jugoslavijo dopisniku beograjske »Politike« dalo izjavo, v kateri pravi med drugim:

Nedavno smo zaključili značilna trgovinska pogajanja z Italijo. Poleg Italije pa smo posvečali veliko pozornost gojiti v poglibitvi političnih in gospodarskih zvez s kraljevino Jugoslavijo. Zaradi tega z zanimanjem prisluhujem bližnjega trgovinske pogajanja med obema državama, kar je tudi najsigurnejše poroštvo za mir na jugovzhodu Evrope.

Budimpešta, 20. dec. e. Madžarska delegata Konstantin Takac in Štefan Kóseri, ki sta se del časa mudila v Beogradu v svrhu sklenite nove trgovinske pogodbe med Madžarsko in Jugoslavijo, sta se vrnila v Budimpešto. Predložila sta jugoslovenski vlad konkretni predlogi, ki jih sedaj v Beogradu proučujejo. Po ugotovitvah, ki bodo napravljene v tem pogledu v Beogradu, pa bo madžarsko-jugoslovenska trgovinska pogodba, ki poteka 31. decembra letos, podaljšana do 31. marca 1940. Mesec februarja 1940 bo odpotoval v Beograd nova madžarska delegacija, da zaključi novo trgovinsko pogodbo.

Na trgu se ni takinega prometa, kakršnega bi pričakovali pred prazniki; to je pa najbrž treba v veliki meri prispevati slabemu vremenu. Prav tako danes trg še ni bil posebno dobro založen. Blaga je sicer dovolj. Na izbiru je zlasti perutnina. Mlečni izdelki je tudi mnogo vse kaže, da jih ne bo primanjkovalo, kakor včasih pred prazniki.

Nekoliko živahnjejše je bilo danes pri prodajalcih mlečnih izdelkov in na perutniških trgu. Prodajalcji sadijo in zelenjave pa tožijo nad slabo kupci. Letos je značilno, da niso mogli dosledi prodati še skoraj nič raznih sadnih izdelkov za potice. Nekateri so se bali, da se bodo zlasti prodajala orehova jedrca, ker ni bilo mnogo orehov. Toda že nekaj tednov začal zlagajo Ljubljano tako dobro z orehovimi jedrci kmetice iz Belo Krajine. Letos je zato mnogo mlečnih izdelkov z njimi. Kineške prodajalke so izredno podjetne ter so prodajale jedrca od hše do hiš. Medtem ko je bil danes perutniški trg dobro založen s perutnino, jaje ni bilo posebno mnogo. Jajca spadajo med glavna živila, zato je podražitev tem občutnejša. Zdaj so najcenejša jajca po 1.25, najdražja pa po 1.50 din.

Med perutnino je bilo tudi precej pur, ki so jih prodajali po precej različnih cenah. Prodajalec, ki je imel blago iz Medjimurja, je prodajal pure približno 5 do 7 kg težke povprečno po 80 din, med tem ko so jih kmetice prodajale tako težke povprečno po 100 din. Lažje pure so bile po 60 do 70 din. Kokosil so prodajali po nespremenjenih cenah, od 20 do 32 din, piščance po 15 do 22 din. Gospodinje so se precej zlagale s perutnino, pač zato, ker se boje, da bo tik pred prazniki še dražja.

Za nekaj dnevje pri kilogramu so se podražili mlečni izdelki, kar je pa treba tudi prispeti podražiti mleka in ne božični konjunkturi. Ker je trg dobro založen, se gospodinjam ni treba več bati večje podražitev. Saj je pa tudi vse že dovolj draga. Gospodinje posebno tožijo zaradi dragih jajc. Medtem ko je bil danes perutniški trg dobro založen s perutnino, jaje ni bilo posebno mnogo. Jajca spadajo med glavna živila, zato je podražitev tem občutnejša. Zdaj so najcenejša jajca po 1.25, najdražja pa po 1.50 din.

Med perutnino je bilo tudi precej pur, ki so jih prodajali po precej različnih cenah. Prodajalec, ki je imel blago iz Medjimurja, je prodajal pure približno 5 do 7 kg težke povprečno po 80 din, med tem ko so jih kmetice prodajale tako težke povprečno po 100 din. Lažje pure so bile po 60 do 70 din. Kokosil so prodajali po nespremenjenih cenah, od 20 do 32 din, piščance po 15 do 22 din. Gospodinje so se precej zlagale s perutnino, pač zato, ker se boje, da bo tik pred prazniki še dražja.

Med perutnino je bilo tudi precej pur, ki so jih prodajali po precej različnih cenah. Prodajalec, ki je imel blago iz Medjimurja, je prodajal pure približno 5 do 7 kg težke povprečno po 80 din, med tem ko so jih kmetice prodajale tako težke povprečno po 100 din. Lažje pure so bile po 60 do 70 din. Kokosil so prodajali po nespremenjenih cenah, od 20 do 32 din, piščance po 15 do 22 din. Gospodinje so se precej zlagale s perutnino, pač zato, ker se boje, da bo tik pred prazniki še dražja.

Med perutnino je bilo tudi precej pur, ki so jih prodajali po precej različnih cenah. Prodajalec, ki je imel blago iz Medjimurja, je prodajal pure približno 5 do 7 kg težke povprečno po 80 din, med tem ko so jih kmetice prodajale tako težke povprečno po 100 din. Lažje pure so bile po 60 do 70 din. Kokosil so prodajali po nespremenjenih cenah, od 20 do 32 din, piščance po 15 do 22 din. Gospodinje so se precej zlagale s perutnino, pač zato, ker se boje, da bo tik pred prazniki še dražja.

Med perutnino je bilo tudi precej pur, ki so jih prodajali po precej različnih cenah. Prodajalec, ki je imel blago iz Medjimurja, je prodajal pure približno 5 do 7 kg težke povprečno po 80 din, med tem ko so jih kmetice prodajale tako težke povprečno po 100 din. Lažje pure so bile po 60 do 70 din. Kokosil so prodajali po nespremenjenih cenah, od 20 do 32 din, piščance po 15 do 22 din. Gospodinje so se precej zlagale s perutnino, pač zato, ker se boje, da bo tik pred prazniki še dražja.

Med perutnino je bilo tudi precej pur, ki so jih prodajali po precej različnih cenah. Prodajalec, ki je imel blago iz Medjimurja, je prodajal pure približno 5 do 7 kg težke povprečno po 80 din, med tem ko so jih kmetice prodajale tako težke povprečno po 100 din. Lažje pure so bile po 60 do 70 din. Kokosil so prodajali po nespremenjenih cenah, od 20 do 32 din, piščance po 15 do 22 din. Gospodinje so se precej zlagale s perutnino, pač zato, ker se boje, da bo tik pred prazniki še dražja.

Med perutnino je bilo tudi precej pur, ki so jih prodajali po precej različnih cenah. Prodajalec, ki je imel blago iz Med

Inserate

za božično številko »SLOVENSKEGA NARODA« sprejema uprava do petka 22. t. m. do 6. ure zvečer.

DNEVNE VESTI

Mladi kraljevi gostje. V Beograd so prispevi snoti z vseh sedežev banovin mladi gostje. Nj. Vel. kralja Petra II., odličnjak in odličnjakinje sedmego razreda gimnazije. Beogradska kraljevska je bil v zastavah in cvetju. V kraljevem imenu je mlade goste sprejel in pozdravil Anta Angelović. Kralj je povabil iz vsakega banovinskega mesta v goste za božične praznike po pet dijakov in dijakini iz sedmega razreda gimnazije, iz Beograda pa 40. Iz Ljubljane so bili povabljeni na dvor: Viktor Antonij, Josip Jančar, Marija Mraček, Milena Vodopivec in Jakob Savinšek.

Promocija. V petek 22. t. m. ob 11. bodo na univerzi v Ljubljani promovirani za doktorja prava gg. Novak Jože, Savajesenc, Kobe Peter iz Ljubljane, Korun Antonij, Šalek Velenje. Čestitamo!

Slovaški študentje na zagrebški univerzi. Tehniška fakulteta zagrebške univerze je prejela prošnjo, ki jo je podpisalo 48 slovaških dijakov, ki štud rajo za gozdarske inženjerje, naj se jim dovoli vpis na zagrebški fakulteti. V Bratislavji je namreč obisk višjih letnih kov za gozdarsko inženjerstvo nemogoč, ker obstoje samo prvi letnik, dočim so v Pragi vse visoke šole zaprite. Zagrebška tehniška fakulteta je ugodila prošnjo pod pogojem, da izpolnilo slovaški dijaki vse pogoje, potrebe za vpis. Slovaškim dijakom se bodo priznati dosedanji semestri in izpiti. Za predmete, ki jih niso studirali v Pragi, pa se bodo morali v Zagrebnu naknadno vpisati. Ta sklep je obdoril tudi rektorat zagrebške univerze.

Kvassa ne bo zmanjkalno. V Beogradu je bil te dni občni zbor prodajne centrale kvasa pod predsedstvom Zvezne industrijev Ljubljana g. Avgusta Praprotnika. Zastopane so bile vse tovarne kvasa, ki jih je v naši državi 19. Sporet je bil proračun centrale, ki bo zdaj nemoteno po slovalu. Važno je bilo vprašanje določitve kraja, kjer bodo zraslane tovarne glicerina. Sklenjeno je bilo zgraditi 4 tovarne glicerina in sicer v Bosni in Srbiji. Gradbeni stroški bodo znašali 20.000.000 din. Priznana se je centrala v Zagrebu. Na zboru se je obravnavalo med drugim tudi vprašanje preskrbe naše države s kvasom. V Jugoslaviji se porabi na leto okrog 260. Vagonov kvasa, naše tovarne ga pa lahko izdelajo okrog 1.400 vagonov. Mnogo kvasa bi torej lahko izvazali. Ni se nam torek treba dati, da bi kvassa zmanjkalno. Drugo vprašanje je seveda cena, s katero ljudje niso zadovoljni.

Uvedba novih vlakov na gorenjskih progah. Z Jesenje vozijo odslej spet sledi vlaki proti Rateč-Planici. Vlak št. 6818 z odhodom z Jesenic ob 22.22 in s prihodom v Rateč-Planico ob 23.05. Ta vlak ima zvezko z večernimi brzovlakom Beograd-Zagreb-Jesenice. Iz Rateč-Planice proti Jesenicam vozi vlak št. 8613 ob 9.28 in prihaja na Jesenice ob 10.15. Ima zvezko z opoldanskim vlakom z Ljubljano. Uvedene so tudi boljše zvezke z Bohinjsko Bistrico. Vlak št. 916 vozi z Jesenic ob 18.15 in prihaja v Bohinjsko Bistrico ob 18.54. Ta vlak na čaka na veden začuveni brzovlak, ki prhaja iz Nemčije za Trst. V smeri iz Bohinjske Bistrike na Jesenice pa vozi vlak št. 913 ob 9.20 s prihodom na Jesenice ob 10.10.

Zavarovanje delavcev in naseženec. V septembri je bilo zavarovanih pri Okrožnih uradih 731.749 delavcev in naseženec od teh 542.170 moških in 189.579 žensk. V primeri z avgustom je bilo 36.000 zavarovancev v primeru s septembrom lanskega leta za 23.024 zavarovancev manj. V primeri s septembrom predlanskega leta je bilo pa letos 13.075 zavarovancev več. Povprečna dnevna zavarovana mežda je znašala letos v septembri 24.70 in je bila v primeri s septembrom lanskega leta za 46 par večja. Celokupna dnevna zavarovana mežda je pa znašala letos v septembri 441.451.81 milijonov, v avgustu 473.42, lani v septembri pa 457.29 milijonov.

Zdravniška vest. V imenik zdravnikov zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil vpisan dr. Pečenik Vladimir, zdravnik v Ljubljani.

Važno za zavarovance »Feniks«. Ministro je zopet skoraj leto dni, odkar je dovolila v veljavo uredbo o izprenemljivosti dopolnitveni uredbe jugoslovenskem portfelju blivšega »Feniks« z dne 16. decembra 1936. Člen 1. te uredbe se glasi: Zavarovanci nimajo pravice do posojila ali do odkupa polic do 1. januarja 1939 do 1. januarja 1940. To pomeni, da zavarovanci »Feniks« niso mogli dobiti posojila na svoje živiljenjske police, čeprav so premjele v redu tudi naprej plačevali in da svojih polic tudi odkupili odnosno realizirati niso mogli do 1. januarja 1940. Ta dan je za zavarovance blivšega »Feniks« važen, kajti v smislu uredbi bodo lahki od 1. januarja 1940 dalje svoje živiljenjske police realizirali odnosno na nje dobili posojilo.

Nov politični dnevnik. 1. januarja zanje v Beogradu izhajati nov politični urednik »Obnova«, ki ga bo izdajala skupina radikalov in demokratov. Program lista bo snovanje nove politične skupine, v kateri bi sodelovali pristaši demokratske in radikalne stranke. V notranjem pogledu zagovarja nova politična struja načelo pokrajinske samouprave proti načelom nekdanjega načrta ustave Stojana Protića.

Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banke uprave dravsko banovino« št. 101 z dne 20. t. m. objavlja uredbo o spremembah dopolnitveni zakona o začetki javne varnosti in reda v državi, pravilnik za preskrbovanje države s premogom v pripravljenem, mobilnem in vojnem stanju, odločbo o novem platičnem sporazumu z Romunijo, dopolnitveni pravilnik za izvrševanje določb iz oddelka »B« Pogodbe in nabave zakona o državnem računovodstvu in spremembah poštnih tarife in notranjem prometu.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo vrednostna oblačina in nestalno vreme. Včeraj je nekoliko dezelovalo v Ljubljani, Zagrebu in Kumboru. Najvišja temperatura je znašala v Splitu in Kumboru 15 °C, Dubrovniku 14, na Rabu 11, na Visu 9 °C, Sarajevu 7, v Poreču 5, v Zagrebu 3, v Ljubljani 18 °C, v Novem mestu 24 °C. Dan

Na željo občinstva ponavljamo film, ki smo ga morali iz tehničnih razlogov predčasno staviti s sporedom! Ta prekrasni film z lepo Dunajčanko LOUISO RAINER-jevo smo morali nedavno dan po premieri odstopiti drugemu kinematografu in ga ponavljamo, ker smo prejeli iz krogov kinoobiskovalcev več prošenj, da ga za par dni damo ponovno na program! KINO UNION, tel. 22-21. — Predstave ob 16., 19. in 21. ur. Izkoristite priliko in oglejte si film!

spremili pokojnega tovarša prav do groba. Dragi tovarši, počivaj v miru!

—lj Spet ved beravec. V zadnjem času so priceli spet prihajati v mesto številni beraci z deželi, ki nadlegujejo ljudi po stnovanjih in po poslovnih lokalih. Tudi po ulicah ustavljajo mimočni razni boji sumlivi, kakor pa podpose potreben tipi, ki nikakor niso skromni. Včeraj je policija prijela več pijanih beravelj, na sled pa je prišla tudi nekaj mladih prsačkom, ki radi nadlegujejo ljudi še po pozni urah po gostilnah in ki prberačen denar zapravljajo po bufeh in slastičarnah.

—lj Kreszneffje officir ponovno opozarjam na jutrišnje predavanje sloveščega vojaškega strokovnjaka generalštabnega brigadnega generala Cedemira Štekliča, ki priše kot poseben odposlanec vojnega ministra v Ljubljano. Jutri ob 20. bo govoril v dvorani Delavske zbornice našim rezervnim oficirjem o važnih vprašanjih.

—lj Ravnateljstvo Opere nam sporoča v zvezi z izprenemljivo repertoarjo: abonentni reda. A naj blagohotno upoštevajo, da je bil izprenemljivo repertoarja neobigovo potrebna in da je moral postaviti ravnateljstvo namesto Mozartove »Figaro« svetega Puccinijevje »Madame Butterfy« na nočnji spored, ker je zaradi požara kulisarne pogorelo nekaj kulis, ki prihajajo pri drugih predstavah v postev in se niso nadomeščene, deloma pa zaradi indispozicije g. Julija Beteta. Vljudno prosimo p. n. abonente, naj upoštevajo te trenutno našte težko.

—lj Zadruga Dom učiteljev v Ljubljani vabi k božičnemu sestanku, ki se bo vrnil v četrtek 28. decembra ob 9. dop. v Učiteljski tiskarni v Ljubljani. Na dnevnem redu bo tudi aktualno predavanje tovarša Milene Petovič iz Kapice v Prekmurju: O delu učiteljice-začetnice. Dobro došle vse tovaršnice!

—lj Ni pravila brez izjeme. O resničnosti tega pregorova prica v sedanjem času ko sneg zamete Ljubljano, tudi hiša na Celovški cesti št. 98. Dočim je v navadi, ki jo oblasti celo sprememijo v dolžnost, da more namreč vsaj hišni lastniki odčitati hodnik ali pot pred svojo hišo snega, se lastništvo in številno prebivalstvo št. 98 na Celovški cesti sploh ne zmeni za tedne. In tako se dogaja, da leži pred to hišo sneg še dolgo potem, ko se spremeni v brozgo. Čudno, da se za to ne nihče ne zmeni niti tedaj ne, ko je gleda iz njivečje bližje.

—lj »Zlomljen cvet« drugič v kinu Union! Ta prekrasni film z Dunajčanko Luiso Reinerjevo je morala uprava kina Uniona še drugi dan po ljubljanski premieri staviti s poredom, ker se je pri izposojevalnicu filmu zgodila pomota in je film moral biti vrnjen. Iz krogov občinstva obiskovalcev kina Uniona so prihajale nato upravi številne prošnje, nai da lepi film ponovno predvaja vsaj nekaj dni, da ga bodo mogli videti zamudniki, ki niso prišli takoj prvi dan premiere. Tem prošnjam je uprava kina Uniona zdaj ugordila in bo predvajal lepi vsebinsko globoki film iz dnevnih naprek tri dni, da ga bodo mogli videti najširši krog ljubljencev lepih filmov. Zlomljen cvet je res prvoroden krasen film, ki zasluži pozornost občinstva zasluži mnogoštevilni obisk, in zato je tudi uprava kina Uniona ponovno stavila film na spored. Čeprav se v unionskem kinu reprize nikdar, še celo v poletnem času ne predvajajo. Že iz tega dejstva se da sklepati, da mora film imeti res odlično umetniško vrednost. Sedaj je na vrsti občinstvo, da si lepi film ogleda v čim večjem številu. (—)

— Koncert bolgarskih narodnih pesmi. Danes ob 5. popoldne bo v Hubadovi dvorani (Glasbeni Matica) izvajala za konzervatoriste gđe Stamatka Kaludova, pevka sofijškega radia, bolgarske narodne pesmi Akademsko društvo »Hristo Botev«, katerega gost je gđe Kaludova, vladivočno vabi k tej interni prireditvi ljubljanskega konservatorija. Vse, ki se zanimali za bolgarsko narodno pesem. Vstop prost!

—lj Tatvine. V Ljudski kuhinji v Streliški ulici je nekdo ukrade Milhael Staudaherju črno zimsko sultko, v kateri je imel sive rokavice, usnjato denarnico s 100 din in legitimacijo. Staudaher je odkovan za okrog 700 din. — Oni dan je pri-

—lj Sin osušljen, da je umoril mater. V Somboru je bila v nedeljo 10. t. m. zadavljena voda Gártner. Morilec je prisel počuti k nji in ji načeval, da bo jo odpeljal k njenemu bolnemu sorodniku. Voda je odšla z njim iz hiše. Zjutraj pa so jo našli na ulici mrtvo. Umora so osušljenega sina železničarja Gézo Gártnerja, ki je se večkrat pripraval z materjo in ji prečkal.

—lj Sibiro so ga ubili. V Šibenški bolnici je umrl včeraj Alojz Kos, ki so ga pred dnevi napadli neznani napadalci in ga pobili s sekiro. Vse kaže, da je padel Kos kot žrtve osvetne, ker je imel več sovražnikov.

Iz Ljubljane

—lj Zanimivo predavanje. Snode je predaval v Zvezdi ing. Stanko Dlminik o nujnosti obrambne priravnosti zaledja. Predavanje je priredil ljubljanski podobor Udruženja rezervnih oficirjev. Ban je zastopal načelnik g. dr. Ogrin, divizijski kapetan Milković, župana pa ing. Mackovsek. Predavanje je bilo namenjeno samo rezervnim oficirjem, ki so se v lepem streljih odzvali vabili. Taka predavanja bi pa morala poslušati vsa Ljubljana, saj je predavatelj povedal in z nazornimi slikami pokazal vse, kar mora vedeti civilno prebivalstvo, če se hoče obvarovati v primeru letalskega napada vsaj najhujšega.

—lj Za krojaškimi delavci v Ljubljani so organizirani v Splošni del. strok. svezki, in so letos spomladni dobili kolektivno pogodbo, veljavno od majja 1939. Zaradi naravnih draginje, ki tudi organizacije krojaških pomočnikov pokreneta koncem novembra meždrog gibanje za zvilenje plad. Postavili so skromne zahteve 15%. Pričakovalo se je, da bodo njihovi delodajalci brez nadaljnje težje upravljenci zahtevi ugodili. Žal pa temu ni tako. Zahteve niso našle potrebnega razumevanja, in se je ureditev po zadržavi Združenja krojaških mojstrov zadrževala. Namesto, da bi se stvar rešila že pred praznikom, bodo pogajanja še 28. t. m. Kljub temu pa krojaški pomočniki upajajo, da bo njihova zahteva, da se na tem pogajanjih ugodno rešena in da bo veljalo povišanje tudi za nazaj, odkar so se živiljenjske potrebštine podražali.

—lj V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani pri franciškanskem mostu se sedaj nahaja optika in urar F. Z A J E C, točaj se na Starom trgu. — Same kvalitetne

—lj Janez Kalinšek na zadnjem poti skromna kakov živiljenjska, je bila tudi njegova zadnja pot do groba pri Sv. Križu. Pred mrtvitačno na Vidovdanski cesti so se sbrali njegovi starci prijatelji in znanci, ki so ga spoštovali in canili zaradi njegove plemenitosti in srčne dobrote. V žalnem spomenu so bili novinarji in stavci, ki so

ZLOMLJENI CVET

(SPOKORNICA FROU-FROU)

Ta prekrasni film z lepo Dunajčanko LOUISO RAINER-jevo smo morali nedavno dan po premieri odstopiti drugemu kinematografu in ga ponavljamo, ker smo prejeli iz krogov kinoobiskovalcev več prošenj, da ga za par dni damo ponovno na program! KINO UNION, tel. 22-21. — Predstave ob 16., 19. in 21. ur. Izkoristite priliko in oglejte si film!

DANES PREMIERA

in dopolnilo:
Ladja smrti

Film razburljivih prizorov
KINO MATICA, tel. 21-24. — Predstave ob 16., 19. in 21. ur.

GREŠNIKI V RAJU

MADGE EVANS, JOHN BOLES, BRUCE CABOT.

Romantična filmska zgodba devotorice mladih ljudi iznenadno izbranih iz vrtincem opojno-modernega življenja in vrženih v najprimitivnejšo dajivo na osamljenem otoku sredi Črnega oceana... Zapuščena bitja, nemilostno šibana po kruti usodi so se znaša v objemu nove čiste ljubezni v okviru tropskih prirode!

PREMIERA DANES ob 16., 19. in 21. ur.

KINO SLOGA, tel. 27-30

šel na starino mlajši neznanec, ki je stopil v lokal starinarice Ursule Jamnikove. Medtem ko sta izbrala oblike, pa je mladenc hitro pobusal pod plasc 140 din vredne modre hlače ter izginil. — Iz veže neke gostilne na Vodnikovi cesti še bil ukraden 250 din vreden otroški triček. — Na Krekovem trgu pa je nekdo odprejal 400 din vreden ročni voziček, last Avgusta Volka.

čevija, ki je v izčrpnom referatu pojasnil stanje Slovencev v zamejstvu.

— Darovi. V spomin pokojnega br. Ranata, notarja v Metliku in počrtvalovalca sokolskega delavca, je darovala družina Širkova 500 din za sokolski dom v Metliku. — V spomin blagopokojne gospode Ivane Kosič, matere tukajšnje učiteljice Zalarjev, je zbralo učiteljstvo na soli 130 din za revne metliške otroke.

— Nova učna moč. Te dni je nastopil službo v Metliku novi učitelj Drago Bitenc, ki je bil premeščen na lastno prošnjo od Sv. Tomaza pri Ormožu. Z njegovim prihodom so vendar po več letih izpolnjena vsa mesta na soli. G. Bitencu, priznemu narodnemu delavcu, želimo iz srca, da bi se kaj kmalu vživel v naše razmere in se dobro pocutil med nami.

— Vsa vas je spremila premeščenega šolskega upravitelja. Potnik ob vstopu v Metliko novi učitelj Drago Bitenc, ki je bil premeščen na lastno

Pravo lice Ljubljane v številkah

Prvi statistični letopis našega mesta

Ljubljana, 20. decembra

Mestno poglavarstvo ima že nekaj let tudi svoji statistični odsek, ki ga vodi dr. A. Vogelnik. Statistična služba je bila pri nas dosegla še precej nepopolna (kar so občutili tudi publicisti in novinarji) in sama država statistika ni dovolj, zlasti še, ker ima posebne naloge ter ne more zbirati vseh potrebnih podatkov tudi za posamezne kraje. Brez dobre statistike ne moremo stvarno presojati splošnih socialnih in gospodarskih razmer; brez njih ne moremo zasledovati splošnih socialnih, življenjskih pojavov v posameznih krajih in zato tudi ne iskatiti rešitev pomembnih vprašanj. Dandanes je statistika nujno potrebna gospodarskemu in socialnemu delavcu brez nje ne morejo z uspehom usmerjati svojega delovanja uradi, gospodarske in socialne ustanove. Dobra statistična služba je seveda zelo potrebna samemu mestnemu poglavarstvu, saj sicer ni mogoč dober pregled nad gospodarskimi življenjem mesta in socialnimi razmerami prebivalstva. Zato nas mora veseliti, da je mestni statistični odsek začel izdajati "Statistični letopis mesta Ljubljane".

Razumljivo je, da ta publikacija, ki je namenjena predvsem uradom, takoj prvič ne more biti popularna, vendar je zbranega na 96 straneh mnogo gradiva; zdaj besedilo še ni tiskano temveč razmnoženo na stroju za razmnoževanje tipkane rokopisa. Vse tabele so pregledne. Gradivo je razdeljeno na 14 poglavij: meteorološke razmere: mestna površina; prebivalstvo (stanje); prebivalstvo (gibanje); zgradbe in stanovanja; aproviziranje mesta; življenjski stroški; socialno zdravstvo; socialno skrbstvo; voda, plin in elektrika; mostne finance; organizacija mestne uprave.

Navajamo nekaj splošno zanimivih podatkov iz "Letopisa", ki nam kažejo nepo- narejeno lice Ljubljane.

VREMENSKIE RAZMERE

Ce pregledamo tabele o ljubljanskih vremenskih razmerah, ugotovimo da je bilo v zadnjih 20 letih (od 1. 1918 do 1938) največ padavin predlanskim in sicer 2376 mm. Najbolj suho je bilo 1920. leto, ko je bilo samo 850 mm padavin. Lani je bilo 1174 mm padavin. Najbolj vroče je bilo leto 1920, ko je znašala povprečna letna temperatura 10.8°, najbolj hladno pa 1933, ko je

bila povprečna letna temperatura 8.6°. Nekateri misijo, da zadnja leta ljubljanska meglja ni več tako pogosta, statistika nam pa pravi, da je bilo najmanj megljenih dni v letih 1918 in 1919, in sicer 82 ter 96. Najbolj megljeno je bilo 1926. leto, ko je bilo 178 megljenih dni. Lani jih je bilo 122, predlanskim 156.

POVRŠINA LJUBLJANE 6538 HA

Površina mestne občine ali Velike Ljubljane znaša 6538 hektarjev, 19 avrov in 5m². Deli se na 17 katastrskih občin. Največja katastrska občina je trnovsko predmestje, ki meri 1697 ha, najmanjša pa krakovsko predmestje, 22 ha. Največ površine zavzemajo travnik, 2263.83 ha in njive, 499.32 ha. Vrtovi zavzemajo 314.85 ha, stavbišča 159.17 ha, javni nasadi 36.5 ha, ceste in trgi 184.23 ha, gozdovi 212.71 ha, pašniki 29.44, vode 85.48, dvorišča 53.09, pokopališča 24.08 ha. Ti podatki so pa zbrani po stanju 1. 1933, zato v nekaterih podrobnostih zdaj niso več točni, n. p. površina stavbišč in cest, vendar velikih razlik ni.

SLUŽI 35.301 PREBIVALEC

Statistika o poklicni sestavi prebivalstva Ljubljane nam kaže, da je zaposleno v raznih poklicih 35.301 prebivalcev. Uradnikov je 8.917, delavcev 7.970, dlinarjev in slug 2740, vajencev 1145, pomožnih družinskih članov 210, hišnih poslov 2726, samostojnih zakupnikov pa 11.593. Pristih je tudi 8815 prebivalcev brez poklica. Te številke so posebno zanimive, ker nam kažejo, da je Ljubljana v resnicu uradniško mesto. Najnavedemo se, da je v Ljubljani 3998 rentnikov in vpopkovencov in 2937 v zavodih vzdrževanih prebivalcev.

SAMO 34.53% PREBIVALCEV PRISTNIH LJUBLJANCANOV

Niti polovica v Ljubljani živečega prebivalstva se ne more pričevati med rojene Ljubljancane. V Ljubljani se jih je rodilo 34.53% (19.919) in 29.5% v ljubljanski okolici. V dravski banovini se jih je rodilo 80.01% (46.161), v drugih banovinah 3.25 percent, v inozemstvu pa 16.74% (9.660).

STOLETNIKOV NIMAMO

Prebivalstvo (moški) se deli po starosti tako: največ jih je v starosti od 20 do 24 let, 3148, in od 25 do 29 let, 2896. V starosti do 4 let jih je 1393, od 5-9 let 2007,

od 10-14 let 1880, od 15-19 let 2766, od 30 do 34 let 2381, od 35-39 let 1890, od 40-44 let 1772 itd. Stavilo starejših prebivalcev postopno upada z 25 let starosti, tako, da jih je v starosti 60-64 let že samo 774, od 80-84 let 106, od 85 do 89 let 33, nad 90 let starih je pa samo 8. Stoltnika v Ljubljani nimamo. Podobno slikam počaže pregled o starosti ženskih prebivalcev. Po posameznih letih pa, da je največ prebivalcev starih 23 let, in sicer 1424 (moških in žensk).

MAJHEN NARAVNI NARASTEK PREBIVALSTVA

Naravni prirastek ljubljanskega prebivalstva je zelo majhen, kar smo ugotovili že predlanskim o novem letu, ko smo poročali o življenjskih razmerah prebivalstva po župnijskih podatkih. Letopis nam kaže, da je naravni prirastek prebivalstva lani znašal samo 266 prebivalcev in da je v 6 letih izmed dvajsetih po svetovni vojni delo več prebivalcev umrlo kakor se jih je pa rodilo. Lansko leto je Ljubljana štela prebivalcev, a prejšnja leta je bil še znaten manjši, 1. 1934 pa je umrljivost presegla rojstva za 0.34 na 1000 prebivalcev. Ljubljana bi ne rasla, če bi ne imela dotoka prebivalstva z deleža. V desetih letih od 1921-1931 je znašal celotni prirastek prebivalstva 6.471, a od tega odpade samo 972 prebivalcev na naravni prirastek.

2151 BOLNIŠKIH POSTELJ

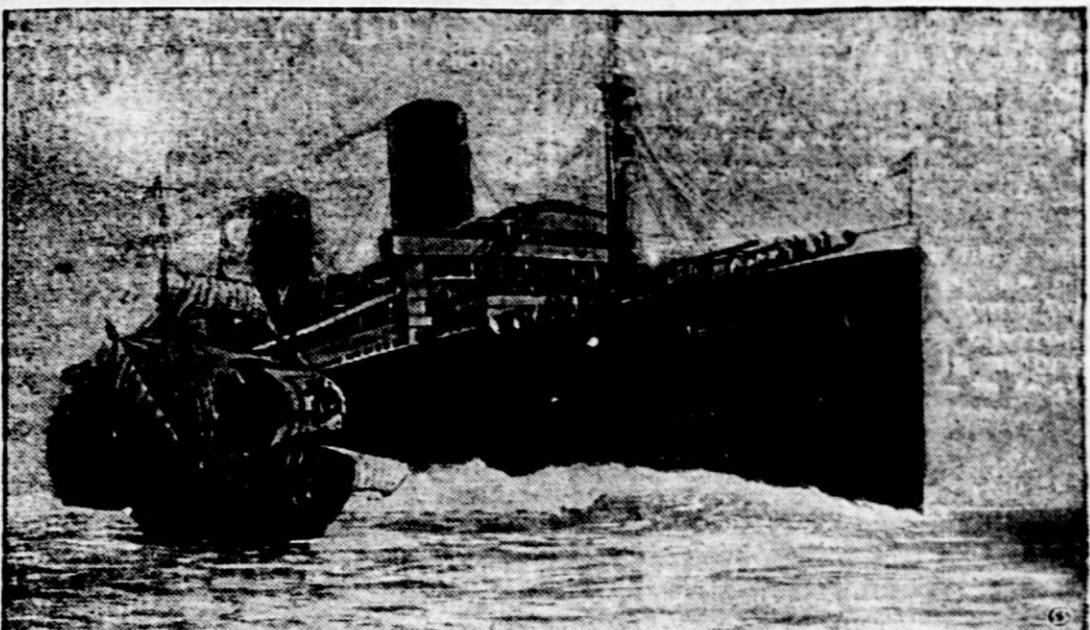
V Ljubljani imamo 11 zdravstvenih ustanov, ki prevzamejo bolnike v zdravljenje. Skupno je v Ljubljani 2151 bolniških postelj. To je zelo malo za skoraj 90.000 prebivalcev in računati je treba, da se v splošni bolniči zdravijo številni deželani. Splošni bolniči imajo 949 postelj, bolnica za ženske bolezni 201, bolnica za duševne bolezni 329, zavod za zdravstveno zaščito mater 50, banovinski zavod za zdravljenje raka 28, mestno zavetisce 300, leoničke 36, Šlajmerjev dom 32, sanatorij Emona 7, zavetisce sv. Jožeta 200 in nezgodn postaja OUZD 19. Upoštavati je treba, da bi ne smeli nititi števi med prave bolniške postelje postelj v mestnem zavetiku. Kljub temu odpade 1 bolniška postelja komaj na 39 prebivalcev Ljubljane, a v splošni bolniči se zdravijo bolniki iz mnogih krajev banovine.

Druge splošno zanimive podatke, zbrane v "Letopisu" bomo navedli prihodnjic.

slikajočih se morskih lupinjerjev. Knjiga je ilustrirana in ena ilustracija dela vtič, kaščnega napravijo na potapljače v morskih globinah skupine teh svetlikajočih se živali. Svetlikajoča se snov, ki so jo porabili za knjige, ni podvržena kemičnim učinkom zraka, pa tudi sama se ne razkraja, zato slika ne bo izgubila na svoji vrednosti, kar bi bila velika škoda, kajti tiskanje te knjige je trajalo dve leti. Če položimo sliko pod električno žarnico, žari potem v temi močno več minut.

kom zraku, pa tudi sama se ne razkraja, zato slika ne bo izgubila na svoji vrednosti, kar bi bila velika škoda, kajti tiskanje te knjige je trajalo dve leti. Če položimo sliko pod električno žarnico, žari potem v temi močno več minut.

Potopljena nemška ladja »Columbus«

Na sliki je 32.500-tonski nemški parnik »Columbus«, tretja največja nemška potniška ladja, ki so jo Nemci včeraj sami zaplili na odprtju morju, da ne bi prišla Angležem v roke. Ladja se je že potopila. Slika nam kaže »Columbus« in kraj njega za prvočasno tudi Kristof Kolubovo »Santa Mario«. S tem parnikom so se vrnili iz

Amerike v Evropo tudi nemški prekooceanski letalci Kohl, Hunefeld in irski letalci stotnik Fitzmaurice, ki so, kakor znano, prvi preleteli ocean iz Evrope v Ameriko. Ladja »Columbus« je bila zgrajena po svetovni vojni leta 1922. (Glej tudi poročilo na prvi strani).

Dr. Tomo Zarnik 75 letnik
Lep življenjski jubilej splošno priljubljenega in zasluznega moža

Zagorje, 20. decembra

V vsem zagorskem okolišu in še daleč naokrog gotovo ni bolj priljubljenega in popularnega moža, kakor je upokojeni banovinski zdravnik dr. Tomo Zarnik, ki bo praznoval jutri v krogu svoje ljubljene družine 75letnico rojstva. Slavljene je še izredno čil in krepak. S posebno radostjo in hvaležnostjo ter globokim priznanjem mu bo čestitala k lepemu življenjskemu jubileju vsa naša javnost, saj je dr. Zarnik s svojim ogromnim in vsestranskim delom bodisi kot zdravnik ali kot narodni prvoribitel z dejaniem in besedi storil, kakor storil malokdo v življenu za svojega bližnjega in za plemenito skupno stvar. S svojim delom se je zapisal v srca vseh, ki znajo ceniti nesobično delo za bližnjega. S prav posebnim veseljem pa mu čestitala k ljubljene naša javnost tudi za to, ker je ostal telesno in duševno tak krepak, zgovoren, dobrošuden, trden kot hrast, še vedno isti, kakor smo ga bili vajen: videti pred 10 leti ali se prej, kakor da mu leta sploh ne morejo do zivtega.

Iz trdne gorenjske korenine se je rodil na slavljene 21. decembra 1864 v Krapi kot sin nadučitelja Davorina Zarnika, ki je umrl pred 10 leti, star 89 let. Studiral je gimnazijo v Novem mestu, univerzo pa na Dunaju ter se povzel za avstrijsko poklic. Znameniti profesorji so mu bili učitelji. Po praksi v bolniči Frančišku Jožetu je prisel za sekundarijo ljubljanske bolnice, kjer je delal s pokojnim dr. Šlajmerjem. Pozneje je bil asistent dr. Valente na porodniškem oddelku. Cim je bila pa zgrajena v Krškem bolnica, je postal njen primarij. Toda kmalu se je zglašil pri njem rudarska depuracija iz Zagorja in ga naprosila, da bi zaprosil za mesto zdravnika bratovske skladnice. To

je tudi storil in tako je prišel med rudarje, in sicer l. 1900. Kmalu je zaslovel med ljudstvom ne samo kot izborni socialno-četrti zdravnik, temveč tudi kot narodni borcev in izredno pozrtvovan mož. Celo knjigo bi lahko napisal, če bi hoteli spisati vse, kar je storil v svojem poklicu. Prav tako plodno, bogato in vsestransko je bilo njegovo delo izven poklicu. Priznani, vsaj skromno, je dobil tudi na najvišjem mestu, saj je bil pred leti odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje, a mnoga društva so ga izvolila za častnega člena, Sokol pa za častnega starostnika.

Ko bo jutri praznoval v krogu svojih najdražjih, svoje blage soproge gr. Minke rojene Porenta ter treh hčera, gospe Flory, soproge blivšega vladnega nadzornika pri TPD g. Pitamicu, odlične plan stike in profesorice ljubljanskega konzervatorija gdc. Zora in gospe Vide, soproge rudarskega obratovodja v Zagorju ing. Mastnaka se bodo v duhu veselii z njim njegova prijatelji, znanci in čestilci iz Iskrne želijo, da bi ohranili usoda nam vsem tako dragega slavljenca še dolga eta v zdravju in zadovoljstvu.

Pogrebni običaji avstralskih domaćinov

V šestdesetih letih pretekla stoletja se je mudil v Avstraliji kot zlatokop Ceh Čenek Pacl. V njegovi literarni zapisu, izdanju pod naslovom »Potovanje po Avstraliji« so omnenjenci tudi pogrebni običaji avstralskih domaćinov.

— Nekoč sem začel globlje v gozd kakor navadno in zaslišal sem rezek krik, piše Pacl. Krenil sem tja in zagledal sem tri ženske. Sečele so in tulile, vmes so se pa tolke tako neusmiljeno po glavah, da jim je tekla kri kar curkoma. Zvezdel sem, da časte tako spomin umrlega moža, čigar grehe je mogoče izbrisati samo s krvjo najozjih sorodnikov. Kadar Avstralje umre, se zbirajo več večerov zapored njegovih sorodnikov ob grobom, kjer ob plapajočem ognju jokajo in mu s svojo krvjo pomagajajo odkričati se grehov. Telo umrlega pokopuje rodbina na istem kraju, kjer je umrl, in sicer takoj po smrti, večkrat še, da je bilo v toplo. Grob mu skopljajo tako plitve, da zemlja komaj zakrije mrlja. V grob mu položi vse orožje, kar ga je rabil v življenu. Navadno mrlju takoj po smrti izbijajo en zob in ga zabilijo v najbližji drevo, da se začne sušiti. To naj bi bil spomenik pokojniku. Avstralci smatrajo vrzel med zombi za poseben okras.

BERACEVO MODROVANJE
— Skromno jem, oblačim se enostavno, stanujem poceni — pa še vedno ne pride na zeleno vejo.

— Kako je pa v vrtnarjem? Nobene besede nisem slišal tej temni vrtnarjevi postavi. Skrivate ga, Murch. Ven z njim... ali pa se pritožim odboru.

— Vrt obdeluje neki vaščan, ki prihaja sem dva-krat v tednu. Govoril sem z njim. Bil je tu prejšnji petek.

— Tem bolj se mi zdi sumljiv, — je dejal Trent. — Zdaj pa hiša sama. Rad bi začel s tem, da bi si malo ogledal tole sobo, kajti Manderson je baje preživel tu večino dneva, potem bi pa pogledal v njegovo spalnico. Ker sva pa že tu, začniva torej s knjižnico. Zdi se mi, da ste se tudi vi s tem ukvarjali. Morda ste že preiskali spalnico?

— Inspektor je prikimal.

— Bil sem v Mandersonovi spalnici in tudi v spalnici njegove žene. Tam bi ne našli ničesar. Njegova soba je zelo skromna in malo prazna, v nji ni niti najmanjših sledov. Zdi se, da je živel Manderson skromno življenje... Imel je slugo in sobo je malo nekakor samostanska celica... razen oblike in čevljev. Sobo najdete prav tako, kakršno sem našel jaz. Bilo mi je rečeno, da je ostala takša, kakor jo je zapustil Manderson. Zapustil jo je ob uri, doslej nam še neznani. Njegova soba se drži spalnice gospe Mandersonove. Toda to ni samostanska celica, to vam pravim. Mislim, da ima rada lepe stvari, toda prenesla jih je takoj zjutraj po umoru, ker po pri-povedovanju sobarice ni hoteli spati v sobi, ki je kraj sobe njenega umorjenega moža. To je čisto naravno žensko čustvo, Trent. Zdaj spi v eni izmed pravnih sob, namenjenih gostom.

E. C. Bentley:

"Skok skozi okno"

ROMAN

Naslonjana na odprto okno s poletno krajino, polno miru in solnca pred očmi, sta jela govoriti o skrivnostnem umoru. Trent je potegnil iz žepa no-tez in med pogovorom je s krepkimi potezami narusal majhen načrt sobe. To je storil vedno in včasi mu je to pomagal. Bila je velika svetla soba v kotu hiše z velikimi okni v dveh stenah. Sredi sobe je stala široka miza. Ce je vstopil človek skozi vrtno okno, je stata pisalna miza na levih steni. V levih steni so bila tudi vrata v ozadju sobe, na nasprotni strani pa široko okno. Krasna, bogato izrezljana omara je stala pri steni za vrata. Druga je bila pa vdelana v steno pri peči. Nekaj barvastih Haranobovih lesorezov je viselo na stenah ob polici, polni knjig. Knjige so bile take, kakor da so bile pravkar kupljene v knjigarni in da se jih ni še nihče dotaknil. V krasnih vezavah in lepo razvrščenih so ležali tu klasiki, zgodovinarji, pesniki in drugi pisatelji. Nekaj napisanja je bilo prav, tako kakor omara in miza iz starega izrezljana hrastovega lesa. Soba je bila bogato opremljena, toda zdelia se je nekam pustila. Edini okraski so